

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

27 ianuarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Postica Serghei în numele părți vătămate, Malai Sergiu, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 septembrie 2020, în cauza penală privindu-l pe

GRATI Nicolae XXXXX, născut la 02.05.1980,
originar din XXXXXX, domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 05.09.2017 – 17.04.2019;

Instanța de apel: 24.05.2019 – 28.09.2020;

Instanța de recurs: 21.12.2020 – 27.01.2021.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 17 aprilie 2019, Grati Nicolae a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsă sub formă de amendă în mărimea de 900 u.c., echivalentul a 40.000 lei, cu privarea de dreptul de a importa și comercializa bunuri de peste hotarele Republicii Moldova pe termen de 3 ani.

Acțiunea civilă s-a admis parțial. S-a încasat de la inculpat în beneficiul lui Malai Sergiu, suma de 41.649 lei, cu titlu de prejudiciu material și suma de 3000 lei, cu titlu de cheltuieli pentru asistenta juridică.

S-a respins pretenția de încasare a dobânzii de întârziere. S-a respins pretenția de încasare a prejudiciului moral.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, Grati Nicolae, acționând împreună și după o înțelegere prealabilă cu o altă persoană, având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin inducere în eroare, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, pentru a obține încrederea victimei și a-1 determina să le transfere bani, prin plasarea de anunțuri pe site-ul „999.md” și prin expedierea de fotografii și mesaje prin aplicația de comunicare ”Viber”, l-au convins pe Malai Sergiu, că se ocupă cu procurarea și importarea în Republica Moldova a autoturismelor și motocicletelor. În continuare, Grati Nicolae întru realizarea scopului scontat, având intenția de dobândire ilicită a bunurilor altei

persoane, prin escrocherie, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările sale prejudiciabile și admitând în mod conștient survenirea acestora, la 08.05.2017, aflându-se pe XXXXX, sub pretextul procurării și importării din Europa în Republica Moldova a unei motorete de model "Yamaha", a primit de la Malai Sergiu bani în sumă de 1950 euro, ceea ce constituia echivalentul a 40.599 lei și 1050 lei, cauzând astfel, părții vătămate Malai Sergiu un prejudiciu material considerabil în suma totală de 41.649 lei, pe care i-a însușit împreună cu o altă persoană și i-a folosit pentru necesități personale.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, a fost atacată cu apel de către avocatul Serghei Postică în interesele părții vătămate Malai Sergiu, care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpatului să i-i fie aplicată pedeapsă sub formă de închisoare.

În motivarea cererii de apel s-a indicat că, poziția instanței de fond este incorectă și că aceasta nu a ținut cont de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării, reeducării vinovatului, ori în prezenta speță scopul pedepsei poate fi atins prin aplicarea celei mai aspre pedepse cu închisoare.

Pedeapsa sub formă de amendă poate fi aplicată de către instanța de judecată doar în cazul în care vinovăția inculpatului a fost dovedită și acesta întrunește mai multe circumstanțe atenuate și nu sunt careva circumstanțe agravante, ori cel puțin circumstanțele atenuante prevalează cu mult circumstanțele agravante.

Grati Nicolae nu întrunește nici o circumstanță atenuantă, mai mult ca atât acesta nu și-a recunoscut vina în comiterea infracțiunii ce i se încredințează, Grati Nicolae nu este la prima abatere, prezenta cauză penală fiind a treia cauză penală intentată în privința sa, de asemenea infracțiunea comisă este una gravă. Grati Nicolae nu a reparat paguba pricinuită părții vătămate.

Prima instanță nu și-a motivat hotărârea luată de ea, și anume de ce în acest caz doar cea mai blândă pedeapsă va avea scopul reeducării inculpatului, prima instanță, nemotivând hotărârea sa, a încălcat prevederile art. 6 (1) din CEDO, care obligă instanțele judecătorești să-și motiveze hotărârile.

De asemenea, avocatul părții vătămate aduce critici și în privința admiterii parțiale a acțiunii civile și anume prin faptul că nu s-a admis pretenția încasării dobânzii de întârziere și a prejudiciului moral, or acțiunea civilă este întemeiată și motivată, urmată de probe și precedente cu cazuri similare.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 28 septembrie 2020, apelul avocatului Serghei Postică în interesele părții vătămate, Malai Sergiu, a fost admis, cu casarea sentinței în partea soluționării acțiunii civile și s-a pronunțat în această parte o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care

s-a încasat din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate, Malai Sergiu, prejudiciul moral în mărime de 5000 lei.

În rest, sentința s-a menținut fără modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, instanța de apel a stabilit indubitabil că Grati Nicolae a comis infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, care a produs daune considerabile, acțiune comisă de două persoane. Mai mult, nici unul din participanții la proces nu a obiectat vis-a-vis de vinovăția inculpatului.

Instanța de apel a considerat că la numirea tipului și măsurii de pedeapsă inculpatului, instanța de fond a respectat prevederile art. 6, 7, 61, 75 – 78 Cod penal, le-a aplicat corespunzător, considerent din care argumentele apelantului în această parte urmează a fi apreciate critic.

Ca urmare, instanța de apel a menționat că pedeapsa penală este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane. Or, practica judiciară demonstrează că, o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

Privind gravitatea infracțiunii săvârșite, conform art. 16 Cod penal, instanța de apel a atestat că infracțiunea săvârșită, în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil, se atribuie la categoria infracțiunilor grave. Circumstanțe agravante, stabilite de art. 77 Cod penal, în sarcina inculpatului nu au fost reținute. Iar, conform prevederilor art. 76 Cod penal, drept circumstanțe atenuante s-a reținut căința activă, săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni din imprudență.

De asemenea, s-a reținut că inculpatul are un copil minor la întreținere, astfel, instanța de fond întemeiat și justificat a stabilit pedeapsa în limitele sancțiunii prevăzute de dispoziția art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, care stabilește pedeapsa cu amendă în mărime de la 850 la 1350 u.c. sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani.

Instanța de apel a considerat că prima instanță a soluționat acțiunea civilă pripit și a omis să stabilească cert cuantumul prejudiciului moral, astfel, instanța de apel a menționat că în conformitate cu prevederile art. 385 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează dacă trebuie admisă acțiunea civilă, în folosul cui și în ce sumă.

Inculpatul, fiind audiat în cadrul ședinței de judecată, a recunoscut acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată și vina în comiterea infracțiunii. La fel, anterior a fost dovedită vinovăția ultimului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.

(2) lit. b) Cod penal. La fel, instanța a atestat că, pentru data de 08 mai 2017, de către BNM a fost stabilit un curs de 20,82 lei pentru 1 euro.

Având în vedere legătura de cauzalitate dintre fapta ilicită comisă de către Grati Nicolae și prejudiciul cauzat părții vătămate, instanța de fond întemeiat a încasat de la inculpat în beneficiul părții vătămate, prejudiciul material în suma de 41.649 lei.

Referitor la solicitarea de încasarea din contul inculpatului a dobânzii de întârziere în cuantum de 4019, 41 lei, instanța de apel a menționat că aceasta nu poate fi reținută ca întemeiată, or dobânda de întârziere nu cade sub incidența art. 219 Cod de procedură penală și nu poate fi încasată în cadrul prezentului proces.

Cu privire la solicitarea de încasare a prejudiciului moral în cuantum de 10.000 lei, instanța de apel a menționat că potrivit art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată a luat în considerare suferințele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței de viață, pierderea onoarei prin defăimare, etc. În acest sens, se atestă că partea vătămată a fost spusă suferințelor psihice, motiv din care în speță a fost rațional de a încasa din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate a prejudiciului moral în mărime de 5000 lei.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Postica Serghei în numele părți vătămate, Malai Sergiu, a atacat-o cu recurs ordinar, fără a invoca prevederile art. 427 Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

În motivare recurentul a indicat că, consideră incorectă poziția instanțelor de fond deoarece acestea nu au ținut cont de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării, reeducării vinovatului, ori în prezenta speță consideră că scopul pedepsei poate fi atins prin aplicarea celei mai aspre pedepse cu închisoare.

Pedeapsa sub formă de amendă poate fi aplicată de către instanța de judecată doar în cazul în care vinovăția inculpatului a fost dovedită și acesta întrunește mai multe circumstanțe atenuante și nu sunt careva circumstanțe agravante, ori cel puțin circumstanțele atenuante prevalează cu mai mult circumstanțele agravante.

De asemenea, avocatul părții vătămate aduce critici și în privința admiterii parțiale a acțiunii civile și anume prin faptul că nu s-a admis pretenția încasării dobânzii de întârziere și a prejudiciului moral, or acțiunea civilă este întemeiată și motivată, urmată de probe și precedente cu cazuri similar. Inculpatul nu întrunește nici o circumstanță atenuantă, nu și-a recunoscut vina în comiterea infracțiunii, nu este la prima abatere și a comis o infracțiunea gravă. Menționează că inculpatul nu a reparat paguba pricinuită părții vătămate, nici scuze nu a cerut pentru fapta comisă.

Recurentul aduce critică și în privința admiterii parțiale a acțiunii civile, prin care solicită admiterea integrală a acesteia.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului avocatului, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosar și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală *instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.*

Conform prevederilor art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

Din conținutul cererii de recurs rezultă, că recurentul critică hotărârea în partea stabilirii pedepsei inculpatului, solicitând să-i fie aplicată pedeapsă mai aspră – închisoare reală, însă nu face trimitere la prevederile art. 427 Cod de procedură penală.

Instanța de recurs, respinge argumentele recurentului, precum că la individualizarea pedepsei inculpatului instanța de apel nu a dat deplină eficiență art. 61, 75 Cod penal, or, în acest sens instanța de apel just a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei, luând în considerație personalitatea inculpatului.

De asemenea de către instanța de apel s-a luat în considerație și faptul că, circumstanțe agravante nu au fost reținute, iar, conform prevederilor art. 76 Cod penal, drept circumstanțe atenuante s-a reținut căința activă, săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni din imprudență.

La fel, Colegiul penal menționează, că persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată și executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice sau să înjosească demnitatea persoanei condamnate, precum și posibilitatea obținerii corectării și reeducării vinovaților, având în vedere atât principiul prevăzut în art. 4 Cod penal – umanismul legii penale, cât și prevederile art. 61 Cod penal.

Prin urmare, criticilor formulate de recurent, enunțate la pct. 6 al prezentei decizii, instanța de apel le-a dat o motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă în prezenta decizie, iar decizia instanței de apel în totul corespunde prevederilor art. 415-417 Cod de procedură penală soluție, pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin și a cărei reluare nu se mai impune.

Așa cum se reține în doctrina penală, în cazul săvârșirii unei infracțiuni instanța de judecată este singura în măsură să înfăptuiască nemijlocit acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis acea infracțiune, având

deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Pedeapsa are drept scop prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea inculpatului, cât și a altor persoane. Ca măsură de constrângere, pedeapsa are pe lângă scopul său represiv și o finalitate de exemplaritate, în ce privește comportamentul făptuitorului. Pe de altă parte, pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizată în așa fel, încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare. Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de lege.

De asemenea, se reține că la individualizarea pedepsei trebuie avut în vedere principalul criteriu - gradul de pericol social al faptei săvârșite, care se măsoară după cuantumul pedepsei prevăzute de textul incriminator, urmând ca celelalte două criterii alăturate și distincte - persoana infractorului și împrejurările care atenuează sau agravează răspunderea penală, să fie avute în vedere după ce instanța și-a format opinia cu privire la gradul de pericol social concret al activității infracționale săvârșite. De menționat că conform prevederilor art. 16 Cod penal, infracțiunea săvârșită de inculpat intră în categoria infracțiunilor grave.

Conform art. 75 alin. (1) Cod penal, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei instanța de judecată are obligația să țină cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia, în cazul dat are la întreținere un copil minor.

Prin urmare, este de menționat că sancțiunea art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal se pedepsește cu amendă în mărime de la 850 la 1350 u.c. sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani.

Potrivit prevederilor art. 75 alin. (2) Cod penal, o pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Referitor la argumentul recurentului privind admiterea parțială a acțiunilor civile, Colegiul menționează că instanța de apel a recunoscut eroarea omisă de prima instanță și a corectat-o, prin admiterea acțiunii civile și încasarea în contul părții vătămate a prejudiciului moral în sumă de 5000 lei, iar cuantumul stabilit de instanță corespunde prevederilor legale și este în limitele posibilității achitării de inculpat.

În asemenea condiții motivele invocate în recurs sunt neîntemeiate, iar instanța de apel corect s-a expus asupra argumentelor din apelurile declarate, motivare pe care instanța de recurs o acceptă și pentru a evita repetări inutile o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CEDO, care în pct. 37 a hotărârii în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că, art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Astfel, analizând materialele cauzei și decizia instanței de apel, care este bine argumentată, motivată și în concordanță cu prevederile art. 394 Cod de procedură penală, Colegiul penal nu constată vreo eroare de drept gravă ce ar afecta legalitatea hotărârii judecătorești contestate, iar pedeapsa aplicată inculpatului este individualizată conform prevederilor legale, de aceea Colegiul penal decide asupra inadmisibilității recursului ordinar declarat de către avocatul Postica Serghei în numele părți vătămate ca fiind vădit neîntemeiat.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Postica Serghei în numele părți vătămate, Malai Sergiu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 septembrie 2020, în cauza penală privindu-l pe GRATI Nicolae XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 26 februarie 2021.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion